



ZPRÁVA O TRHU S MLÉKEM A MLÉKÁRENSKÝMI VÝROBKÝ

Vývoj cen:

Cena zemědělských výrobců ČR	
☑ CZV mléko (říjen).....	7,82 Kč/l
Cena průmyslových výrobců ČR	
☑ CPV SOM (listopad).....	47,59 Kč/kg
☑ CPV SPM (listopad).....	65,82 Kč/kg
☑ CPV máslo blok (listopad).....	60,10 Kč/kg
Světová tržní cena – západní Evropa	
☑ FOB máslo (listopad).....	2 700 USD/t
☑ FOB SPM (listopad).....	2 300 USD/t
☑ FOB SOM (listopad).....	2 000 USD/t

Obsah:

Situace na domácím trhu	1-4
<i>SZIF – Charakteristika a průběh programů v rámci společné organizace trhu (SOT) s mlékem a mlékárenskými výrobky.....</i>	3-4
Situace v zahraničí; aktuální předpisy.....	4
Vývoj CZV, nákup mléka graf; Kurzy ČNB	5-6
CPV mlékárenských výrobků;	7
CPV másla a SOM; plnění kvót.....	8-9
Aktuality.....	10-12

Situace na domácím trhu

Ceny zemědělských výrobců podle ČSÚ

V říjnu 2008 došlo k dalšímu poklesu ceny placené zemědělcům (CZV) za mléko kravské třídy Q. Trend poklesu ceny započal v únoru 2008 a dosud pokračuje. Lednová rekordní cena (10,10 Kč/l) tak nebyla dosud překonána a říjnová cena byla 2,28 Kč pod její úroveň (v lednu dosáhla cena nejvyšší hodnoty minimálně za posledních 14 let).

V říjnu 2008 se od prvovýrobců nakupovalo kravské mléko třídy Q. za 7,82 Kč/l, což je pokles proti září o 16 haléřů (-2,1 %) a snížení o 0,73 Kč (-8,6 %) proti říjnu 2007. Mlékárny podle výkazu MZe 6-12 nakupovaly v říjnu mléko (všechny třídy jakosti průměrně) za 7,46 Kč/l (rozdíl proti CZV je způsoben rozdílnou metodikou, nákupem ze zahraničí a také počtem respondentů).

Ceny placené zemědělcům podle krajů se v říjnu pohybovaly v rozmezí od 6,90 Kč/l do 10,50 Kč/l. Nejvyšší cena byla zaplacená ve Zlínském kraji a nejnižší cena byla zaplacená v kraji Olomouckém. Nejnižší **průměrná** cena byla placena v Olomouckém kraji 7,52 Kč/l a nejvyšší průměrná cena byla placena v Ústeckém kraji, kde dosáhla hodnoty 8,21 Kč/l.

Nákup mléka podle MZe 6-12

V říjnu mlékárny nakoupily (v ČR i zahraničí) 189 419 tis. litrů mléka o tučnosti 3,92 % s průměrným obsahem bílkovin 3,41 %, za

průměrnou cenu 7,46 Kč/l. Říjnový nákup mléka byl ve srovnání s průměrným měsíčním nákupem ve třetím čtvrtletí roku 2008 podprůměrný (průměrný měsíční nákup ve třetím čtvrtletí činil 198 692,3 tis. litrů). Průměrný měsíční nákup v roce 2007 byl 199 138 tis. litrů mléka. Při porovnání říjnového nákupu mléka s nákupem v září došlo ke snížení nákupu o 48 tis. litrů. To znamená pokles o 0,02 %. Při meziročním srovnání došlo letos v říjnu ke snížení nákupu o 2,8 %, tedy o 5 369 tis. litrů mléka.

Každoroční trendy nákupu mléka jsou patrné z grafu na straně č. 6.

Z celkového nákupu mléka v říjnu 2008 bylo 99,1 % mléka nakoupeno ve třídě I. a vyšší za cenu 7,46 Kč/l. V září 2008 to bylo 98,7 % za 7,74 Kč/l.

V říjnu se nákup mléka mlékárnami v zahraničí zvýšil a pokračuje tak růstový trend započatý v září. Došlo tak k nárůstu nákupu proti září o 720 tis. litrů na 4 809 tis. litrů. Nakoupené mléko mělo tučnost 5,12 % hm. Zatím nejvyšší nákup mléka v zahraničí byl uskutečněn v dubnu 2008, kdy mlékárny nakoupily 5 166 tis. litrů mléka. Byl tak překonán dosavadní nejvyšší zahraniční nákup mléka, který byl uskutečněn v prosinci 2007. Tehdy mlékárny nakoupily rekordních 4 944 tis. litrů (tento údaj se sleduje od roku 2005).

Od počátku roku 2008 nakoupily mlékárny celkem 1 994 860 tis. litrů mléka. Za celý rok 2007, mlékárny nakoupily 2 389 658 tis. litrů mléka,



v roce 2006 to bylo o 59 985 tis. litrů méně, tedy 2 329 673 tis. litrů mléka.

Sušené odtučněné mléko (SOM)

V říjnu mlékárny vyrobily 1 258,5 tun SOM. Je to o 428,4 tun (25,4 %) méně než v září a o 292,9 tun (18,9 %) méně než v říjnu 2007. Měsíční průměrná výroba ve třetím čtvrtletí 2008 byla 1 996,7 t, což znamená, že říjnová výroba byla ve srovnání s průměrem ve třetím čtvrtletí podprůměrná. Od počátku roku 2008 mlékárny vyrobily 18 893,1 tun SOM. V roce 2007 vyrobily mlékárny celkem 23 404,7 tun SOM, což je o 3 961,3 tun více než v roce 2006.

V říjnu měly mlékárny na skladech zásobu 2 787,2 tun SOM. Ve srovnání se zářím se zvýšila zásoba o 63,9 tun. Při meziročním srovnání zásob došlo letos v říjnu ke zvýšení stavu zásob o 1 067,9 tun.

Cena průmyslových výrobců v říjnu 2008 se při srovnání s předchozím měsícem zvýšila, a to o 3,21 Kč na 52,18 Kč/kg. Meziročně se cena snížila o 36,50 Kč/kg (41,2 %).

V prodeji SOM došlo v říjnu k poklesu, a to o 206,77 t (17,8 %) proti předchozímu měsíci. V říjnu mlékárny prodaly 955,87 tun SOM. Meziročně byl v říjnu 2008 prodej o 341,39 tun nižší než ve stejném měsíci roku 2007.

Od počátku roku prodaly mlékárny 11 094,85 tun SOM. Průměrný měsíční prodej ve třetím čtvrtletí roku 2008 byl 949,46 tun. Za celý rok 2007 prodaly mlékárny 14 544,05 tun SOM, což je o 3 373,04 tun méně než v roce 2006.

Máslo

Výroba másla se v říjnu zvýšila, a to na 4 502,7 t. Při srovnání se zářím je to nárůst o 604,5 tun (15,5 %) a při srovnání s říjnem 2007 se snížila letošní výroba o 78,8 tun (1,7 %). Průměrná měsíční výroba ve třetím čtvrtletí 2008 činila 3 778,37 tun, z čehož vyplývá, že říjnová výroba byla ve srovnání s tímto čtvrtletím nadprůměrná. Od počátku roku bylo vyrobeno 39 807,2 tun másla. V roce 2007 vyrobily mlékárny celkem 51 258,1 tun másla, což je o 859 tun (1,65 %) méně než v roce 2006.

Zásoba másla se v říjnu snížila. Na skladech měly mlékárny zásobu 2 166 tun másla, a to je o 196,2 tun méně než v září a o 552,4 tun více než v říjnu 2007.

Prodej másla ve spotřebitelském 250 g balení se v říjnu zvýšil. Bylo prodáno 1 894,55 tun másla,

a to je o 317,72 tun více než v září. Při meziročním srovnání došlo letos k nárůstu proti říjnu 2007 o 420,3 tun. Od počátku roku bylo prodáno 15 714,16 tun másla ve spotřebitelském balení. Za celý rok 2007 prodaly mlékárny 17 203,65 tun másla ve spotřebitelském balení, a to je o 3 046,73 tun (15,04 %) méně než v roce 2006.

Průměrná cena, za kterou mlékárny prodávaly kilogram másla ve spotřebitelském 250 g balení, v říjnu klesla na 75,22 Kč/kg. To je ve srovnání se zářijovými 78,45 Kč/kg pokles o 3,23 Kč/kg a při srovnání s říjnem 2007 klesla letos jeho cena o 42,59 Kč/kg, tedy o 36,15 %. V listopadu 2007 dosáhla cena másla zatím historicky nejvyšší hodnoty 120,27 Kč/kg.

Sýry

V říjnu 2008 došlo k poklesu výroby sýrů. Ve srovnání se zářím došlo ke snížení výroby o 36,2 tun (0,5 %) a proti říjnu 2007 se výroba sýrů snížila o 687,7 tun (9 %). V říjnu 2008 bylo vyrobeno 6 938 tun přírodních sýrů, což je méně než měsíční průměr ve třetím čtvrtletí roku 2008, který činil 7 031,7 t/měsíc. Od počátku roku bylo vyrobeno 71 159,6 tun přírodních sýrů. Celkem bylo v roce 2007 vyrobeno 89 604,7 tun přírodních sýrů, což je o 1 358,4 tun méně než v roce 2006.

Zásoba sýrů přírodních se u mlékáren snížila v říjnu 2008 ve srovnání se zářím o 4,6 tun (0,1 %) na 5 100,7 tun.

Kilogram eidamské cihly s obsahem tuku v sušině 30 % prodávaly mlékárny v říjnu za 83,26 Kč, což je o 0,61 Kč/kg méně než v září a o 30,82 Kč méně než v říjnu 2007. Prodej 30 % eidamu, se v říjnu snížil na 986,24 tun, což je proti září pokles o 236,72 tun.

Kilogram eidamské cihly s obsahem tuku v sušině 45 % prodávaly mlékárny v říjnu za 88,73 Kč, což je o 4,15 Kč/kg méně než v září a o 19,99 Kč/kg méně než v říjnu 2007. Prodej 45 % eidamu, se v říjnu zvýšil na 273,73 tun, což je proti září nárůst o 103,02 tun a při srovnání s říjnem 2007 pokles o 117,82 tun.



Státní zemědělský intervenční fond

MLÉČNÉ KVÓTY

Plnění dodávek referenčních množství mléka pro kvóťový rok 2008/2009

V období od 1.10.2008 do 31.10.2008 dodali producenti odběratelům 219 652 tun mléka, přímý prodej byl 179,8 tun mléka.

Plnění referenčního množství pro dodávky za kvóťový rok 2008/2009, tedy od 1.4.2008 do 31.10.2008, činí celkem 1 600 940 tun, tj. 57,48 % vnitrostátního referenčního množství mléka pro dodávky (2 785 403 tun). Plnění referenčního množství pro přímý prodej v kvóťovém roce 2008/2009, tedy od 1.4.2008 do 31.10.2008, činí celkem 1 306,3 tun, tj. 17,93 % vnitrostátního referenčního množství mléka pro přímý prodej (7 286,7 tun).

Přerozdělení 2 % navýšení vnitrostátní kvóty pro mléko na kvóťový rok 2008/2009

Nařízením Rady (ES) č. 248/2008 ze dne 17. března 2008, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, byly od 1. dubna 2008 zvýšeny vnitrostátní kvóty pro mléko u všech členských států o 2 %. V případě České republiky představuje toto zvýšení vnitrostátní kvóty pro mléko 54 758,620 tun. Toto navýšení bylo přerozděleno mezi vnitrostátní kvótu pro dodávky a přímý prodej takto:

- navýšení vnitrostátní kvóty pro dodávky o 50 000 tun mléka
- navýšení vnitrostátní kvóty pro přímý prodej o 4 758,620 tun mléka

Pro kvóťový rok 2008/2009 činí tedy výše vnitrostátních kvót:

- pro dodávky : 2 785 402, 882 tun mléka
- pro přímý prodej : 7 286, 738 tun mléka

Poskytování podpory na nákup másla neziskovými institucemi a organizacemi

Tento program, který vychází z nařízení Komise (ES) č. 1898/2005 ze dne 9. listopadu, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o opatření pro odbyt smetany, másla a zahuštěného másla na trhu Společenství – kapitola IV., ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, i nadále pokračuje. Byly přijaty další kompletní žádosti o vystavení potvrzení, která jsou průběžně vystavována. Od počátku roku 2008 bylo přijato

15 žádostí o potvrzení, žádná z přijatých žádostí nebyla zamítnuta. Schváleno bylo 14 žádostí. Vydáno bylo celkem 193 kusů potvrzení. Celkem bylo požadováno 122 645 kg másla. Byly přijaty tři žádosti o podporu a šest oprav žádostí o podporu. Byla vyplacena podpora ve výši 395 047,37 Kč.

Od 1.7.2008 vstoupilo v účinnost pro tento režim nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“). Toto nařízení zrušilo nařízení Rady č. 1255/1999, o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

Prodej másla za snížené ceny a poskytování podpory pro smetanu, máslo a zahuštěné máslo určené k použití při výrobě cukrářských výrobků, zmrzliny a jiných potravin

Tato podpora vychází z nařízení Komise (ES) č. 1898/2005 ze dne 9. listopadu, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o opatření pro odbyt smetany, másla a zahuštěného másla na trhu Společenství – kapitola II., ve znění pozdějších předpisů a současně je v dikci zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Získání podpory v rámci tohoto nařízení je vázáno na účast v nabídkovém řízení. Nařízení Komise (ES) č. 1039/2007 ze dne 10. září 2007 pozastavuje stálá nabídková řízení v kapitolách II a III výše uvedeného nařízení.

Od 1.7.2008 vstoupilo v účinnost pro tento režim nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“). Toto nařízení zrušilo nařízení Rady č. 1255/1999, o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky.

Podpora spotřeby školního mléka

V listopadu vyplatil SZIF za třetí období školního roku 2007/2008 (duben - červen 2008) dvěma schváleným mlékárnám podporu (z finančních prostředků EU) v celkové výši 488 tis. Kč a národní podporu (z finančních prostředků ČR) v celkové výši 1 254 tis. Kč.



Poslední žádosti o podporu a národní podporu za toto období se zpracovávají. Fond vyplatí podpory zbývajícím mlékárnám v průběhu prosince.

SZIF přijal dvě žádosti o schválení změny sortimentu mléčných výrobků v souladu s nařízením vlády č. 319/2008 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tyto žádosti se v současné době zpracovávají.

V říjnu mlékárny vyrobily 517,8 tis. litrů školního mléka, z toho bylo 482 tis. litrů mléka ochuceného. Celkem bylo od počátku roku vyrobeno 2 373,8 tis. litrů školního mléka a z toho bylo 2 136,3 tis. litrů mléka ochuceného.

Použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů

Nařízení Rady (ES) č. 2204/1990, ze kterého program vycházel, bylo od 1.7.2008 nahrazeno nařízením Rady (ES) č. 1234/2007. Dále bylo nařízení Komise (EHS) č. 1547/2006 nahrazeno nařízením Komise (EHS) č. 760/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007. Program je nadále upraven nařízením vlády č. 269/2006 Sb., v platném znění, jehož změna vejde do konce roku 2008 v platnost.

V listopadu 2008 neproběhla žádná kontrola na místě u výrobců tavených sýrů, nebyly vystaveny žádné požadavky na kontrolu. Na základě předcházející výzvy, byly na SZIF doručeny 3 opravené Souhrnné výkazy o výrobě sýrů. Byl připomínkován konečný návrh na nové nařízení vlády nahrazující NV č. 269/2006 Sb. SZIF převzal rozhodnutí MZe, kterým bylo potvrzeno rozhodnutí SZIF o uložení sankce společnosti TPK, spol. s r.o. za používání kaseinu při výrobě sýrů bez povolení.

Situace v zahraničí

Světová tržní cena v paritě vyplaceně loď (FOB) v západní Evropě se v listopadu 2008 opět snížila u všech sledovaných komodit.

Při srovnání s říjnem klesla cena u másla o 700 USD/t na 2 700 USD/t. U SOM se cena proti

říjnu snížila na 2 000 USD/t, což je pokles o 700 USD/t. U SPM listopadová cena také klesla, a to na 2 300 USD/t, což znamená snížení o 750 USD/t.

Zdroj: Dairy Markets

Aktuálně vydané předpisy pro mléko a mlékárenské výrobky

Aktuálně vydané předpisy EU, týkající se mléka a mlékárenských výrobků

Nařízení Komise (ES) č. 1182/2008 ze dne 28. listopadu 2008, kterým se na rok 2009 stanoví výše podpory stanovené předem soukromého skladování másla.

Nařízení Komise (ES) č. 1152/2008 ze dne 20. listopadu 2008, kterým se neposkytuje vývozní náhrada na máslo v rámci stálého nabídkového řízení stanoveného nařízením (ES) č. 619/2008.

Nařízení Komise (ES) č. 1153/2008 ze dne 20. listopadu 2008, kterým se neposkytuje náhrada na sušené odstředěné mléko v rámci stálého nabídkového řízení stanoveného nařízením (ES) č. 619/2008.

Nařízení Komise (ES) č. 1081/2008 ze dne 4. listopadu 2008 o zrušení nařízení (EHS) č. 2968/79, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro poskytování správních pomoci při vývozu zralých měkkých sýrů z kravského mléka, na které se vztahuje zvláštní zacházení při dovozu do třetí země, a nařízení (EHS) č. 1552/80, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro poskytování správních pomoci při vývozu některých sýrů, na které se vztahuje zvláštní zacházení při dovozu do Austrálie.

Zdroj: Úřední věstník Evropské unie

Aktuálně vydané předpisy ČR, týkající se mléka a mlékárenských výrobků

Sbírka zákonů č. 409 / 2008. Úplné znění zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, jak vyplývá z pozdějších změn.

Zdroj: Sbírka zákonů ČR



Tab.: č.1 Ceny placené zemědělcům za kravské mléko třídy Q.

Kč/l

rok/měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1995	6,20	6,46	6,48	6,53	6,55	6,53	6,49	6,41	6,39	6,49	6,60	6,66
1996	6,76	6,87	6,90	6,92	6,94	6,90	6,87	6,89	6,89	6,95	6,97	6,99
1997	7,05	7,14	7,13	7,10	7,08	7,08	7,14	7,12	7,15	7,19	7,29	7,36
1998	7,62	7,93	7,95	7,99	7,97	7,96	7,98	7,91	7,91	7,92	7,76	7,68
1999	7,67	7,77	7,73	7,57	7,01	6,47	6,65	7,14	7,16	7,11	7,28	7,41
2000	7,42	7,47	7,48	7,48	7,48	7,47	7,47	7,48	7,48	7,49	7,51	7,50
2001	7,54	7,67	7,69	7,69	7,73	7,73	7,73	7,73	7,73	7,78	7,88	7,99
2002	8,07	8,16	8,15	8,15	8,12	8,08	8,05	8,01	8,00	8,00	8,00	8,01
2003	8,01	7,95	7,91	7,87	7,77	7,72	7,69	7,66	7,65	7,68	7,70	7,75
2004	7,80	7,84	7,85	7,88	7,90	7,93	7,94	7,97	8,00	8,06	8,17	8,23
2005	8,26	8,35	8,35	8,36	8,29	8,26	8,20	8,14	8,14	8,15	8,17	8,19
2006	8,16	8,11	8,06	8,03	7,94	7,86	7,77	7,63	7,62	7,67	7,73	7,79
2007	7,81	7,81	7,80	7,79	7,80	7,78	7,78	7,92	8,14	8,55	9,47	9,98
2008	10,10	10,07	10,02	9,73	9,18	8,73	8,47	8,22	7,98	7,82		

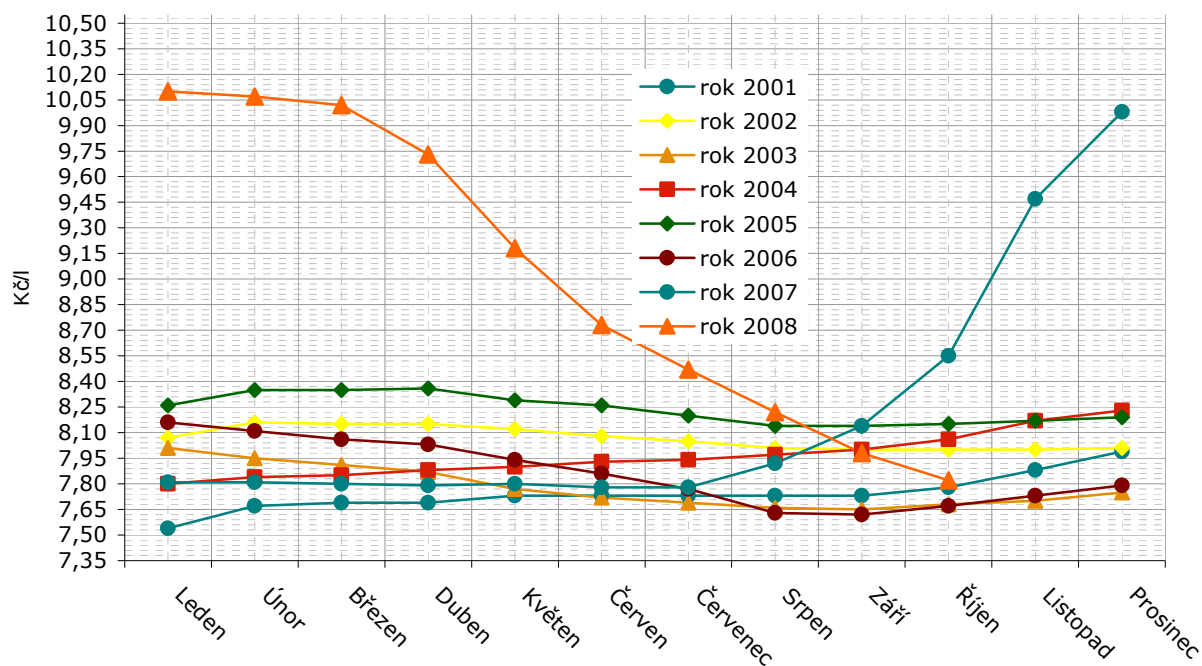
Zdroj: ČSÚ

Tab.: č.2 Kurzy devizového trhu - měsíční průměry za rok 2007 a 2008

měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
USD07	21,419	21,593	21,189	20,731	20,899	21,272	20,641	20,450	19,866	19,218	18,206	18,040
USD08	17,702	17,210	16,249	15,916	16,122	15,634	14,920	16,226	17,052	18,578	19,773	
EUR07	27,841	28,231	28,055	28,010	28,231	28,545	28,330	27,858	27,573	27,336	26,731	26,300
EUR08	26,051	25,376	25,221	25,067	25,098	24,314	23,529	24,286	24,497	24,787	25,183	

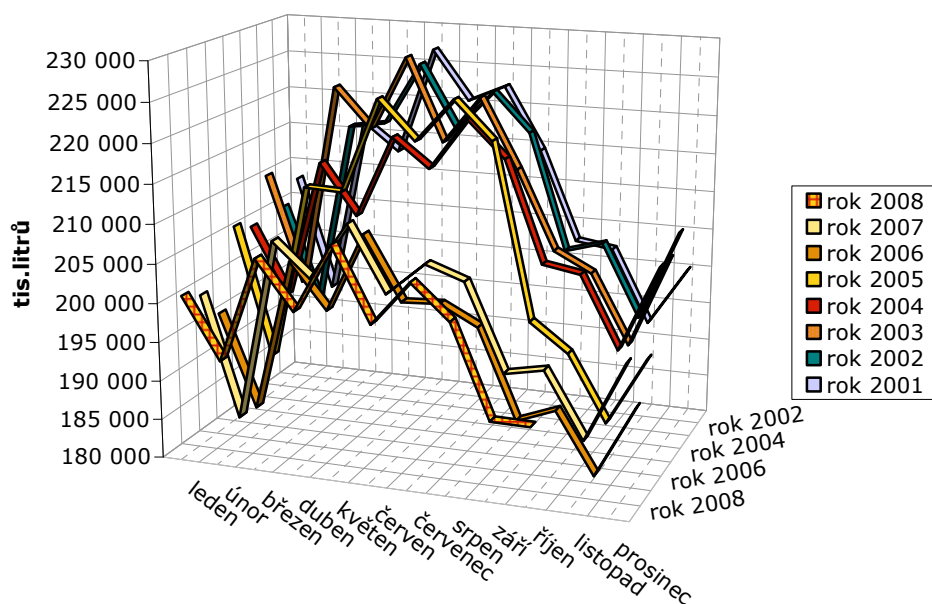
Zdroj: ČNB

Vývoj cen placených zemědělci za mléko kravské třídy Q.



Zdroj: ČSÚ

Nákup mléka po měsících



Pozn.: V grafu jsou uvedeny nákupy mléka tuzemskými mlékárnami včetně nákupů ze zahraničí, v grafu není zohledněn vývoz mléka z ČR a hodnoty tudíž není možné zaměřovat s produkcí mléka v ČR. Údaje v grafu proto není možné použít k vyhodnocení plnění mléčné kvóty, této problematice je věnována samostatná kapitola v textu.

Zdroj: Mlék (MZe)6-12



Tab.: č.3 Ceny mlékárenských výrobků při prodeji z mlékárny

Kurz ECB (EVROPSKÁ CENTRÁLNÍ BANKA) za listopad – 25,193 Kč/€

Název výrobku	Cena v Kč/kg, průměr za listopad	Změna k říjnu v %
Sušená syrovátka <i>bez přidaného cukru, baleno v pytlích po 25 kg</i>	12,17	2,67
Sušené odtučněné mléko <i>tuk do 1,5 %, baleno v pytlích po 25 kg</i>	47,59	-12,61
Sušené plnotučné mléko <i>tuk 26%, baleno v pytlích po 25 kg</i>	65,82	-5,90
Máslo ve spotřebitelském balení 250 g <i>tuk minimálně 82 %, voda max. 16 %</i>	75,35	-1,20
Máslo v blocích 25 kg <i>tuk minimálně 82 %, voda max. 16 %</i>	60,10	-2,66
Máslo v blocích 25 kg + dopravní náklady <i>včetně dopravních nákladů 2,5 €/100 kg</i>	60,73	-2,63
Sýr ementálského typu - Moravský bochník <i>tuk minimálně 45 %</i>	-	-
Sýr ementálského typu - Primátor <i>tuk minimálně 45 %</i>	99,26	-1,51
Eidam 45 <i>tuk minimálně 45 %</i>	91,84	-3,05
Eidam 30 <i>tuk minimálně 30 %</i>	79,69	-4,59

Ceny jsou zjišťovány Státním zemědělským intervenčním fondem na základě nařízení Komise 562/2005, zákona č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády ČR č. 225/2004 Sb.

Dobré šance pro biomléko

Odbyt biomléka a mléčných biovýrobků v Německu v prvním pololetí letošního roku stoupl o 13 %. Rozdíl v ceně biomléka oproti konvenčnímu mléku činil 13 až 15 centů za litr.

Ceny biomléka v Německu zůstávají na stabilní úrovni. Navzdory oslabení jednotlivých produktů na biotruhu a cenovému a množstevnímu tlaku na konvenčním mléčném trhu stoupl v první polovině roku 2008 odbyt mléčných biovýrobků celkově v konvenční maloobchodní síti potravinářských prodejen podle AC Nielsen Handelspanel o 13 %.

„K oslabení odbytu čerstvých produktů vedl především pokles poptávky v průběhu prázdninových měsíců“, uvedl Rüdiger Brüggmann

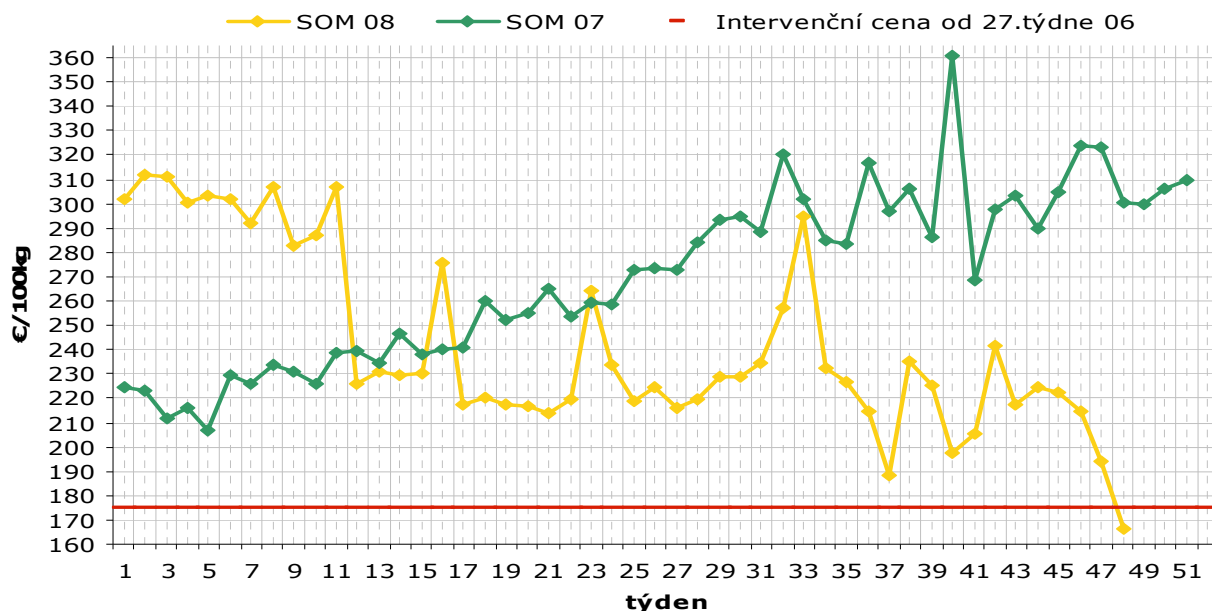
z výrobního svazu Bioland. Několik mlékáren z tohoto důvodu snížilo ceny. Na podzim opět došlo k vzestupu odbytu.

Problémem by mohlo být další zastavení cenového tlaku u konvenčně vyráběného mléka. „Odpoutání od ceny konvenčního mléka sice nastává, ale má svoje hranice. Rozdíl v ceně se pohybuje mezi 13 a 15 centy s regionálními výkyvy“, uvedl dále Brüggmann. „Další rozvíření mezi oběma trhy bude sotva možné“.

Zdroj: ÚZPI

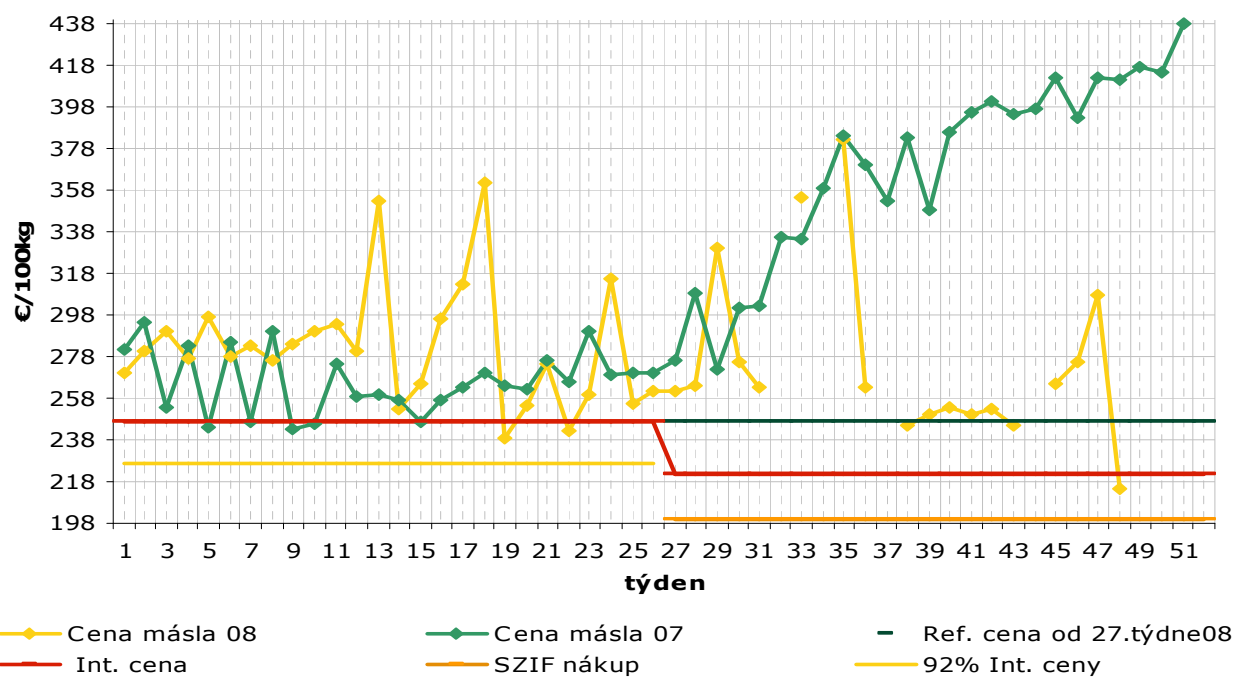
I

Vývoj cen SOM v ČR (pytle 25 kg) vůči intervenční ceně



Zdroj: TIS^{ČR}

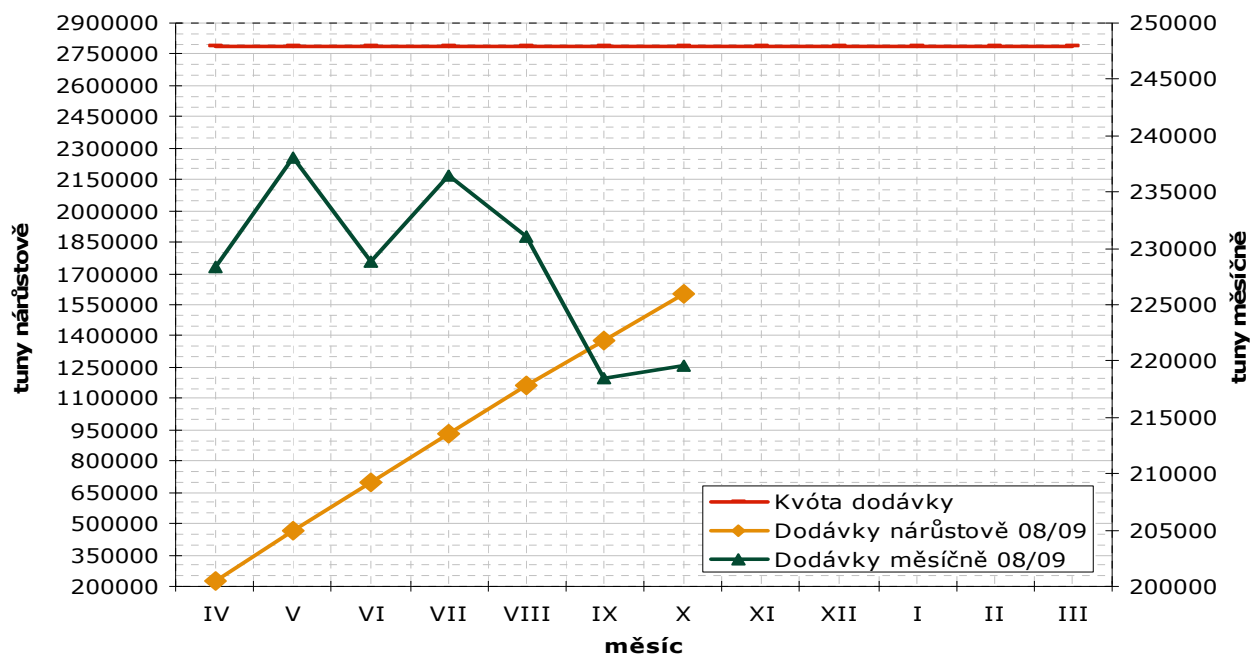
Vývoj CPV másla v ČR (blok 25 kg) vůči intervenční ceně



Pozn. Cena másla je včetně dopravních nákladů 2,5 €/100 kg.

Zdroj: TIS^{ČR}

Plnění mléčné kvóty pro dodávky v kvótovém roce 08/09



Poznámka: Výše kvóty je pro kvótový rok 2008/09 – 2 785 403 tun

Zdroj: SZIF

Odbytové ceny mlékárenských výrobků na Slovensku ve 48. týdnu 2008

Výrobek	Cena Sk/kg	Prodané množství v t	Změna ceny k 47. týdnu 2008 v %	Změna ceny k 48. týdnu 2007 v %
Polotučné mléko trvanlivé, tuk 1,5%	13,45	2 189,23	1,4	-
Jogurt smet. ovocný, 150 g, tuk 7,5-10%	49,86	115,54	-1,4	-
Smetana zakysaná 150 – 250g, tuk 12-14%	43,17	128,21	-6,7	-
Máslo čerstvé spotř. balení	118,14	119,21	-3,4	-18,2
Máslo bloky 16% vody	127,22	2,69	7,7	1,6
Tvaroh měkký, 250 g	79,04	32,46	0,9	-0,8
Tvaroh tučný, 250g, tuk 38% a více	89,53	9,94	-0,8	-
Tavené sýry, tuk v sušině 70%	143,35	182,73	3,6	8,3
Eidamská cihla 45% tuku v sušině	107,24	76,85	16,8	-25,5
Bryndza zimní, sýr v balení 125 – 250 g	140,64	44,29	0,1	3,9
Bryndza zimní, sýr volně ložená (5 – 10 kg)	134,42	22,33	0,2	5,7
Sušené plnotučné mléko	-	-	-	-
Sušené odtučněné mléko	-	-	-	-

Poznámka : Uváděné ceny jsou bez DPH, Kurz Kč/100 Sk podle ČNB pro 44. týden byl 83,196.
- Údaje nejsou k dispozici.

Zdroj : PPA – ATIS



Aktuality

EU ztratila podíl na světové produkci mléka

Evropská unie i nadále zůstává největším producentem mléka, ale její podíl na celkové světové produkci poklesl.

V roce 2007 se podle odhadu vyšplhala světová produkce mléka na 670 milionů tun, což bylo o šest procent více v porovnání s rokem 2000. Největším producentem v mezinárodním srovnání zůstala Evropská unie.

Na rozdíl od většiny ostatních regionů ale produkce mléka v EU v uplynulém roce nevzrostla. Na konci uplynulého tisíciletí byl každý čtvrtý litr vyprodukovaného mléka nadojen v EU, v roce 2007 to však byl již jen každý pátý litr mléka.

Druhým největším producentem mléka se v roce 2007 stala Indie se 101 milionem litrů. Zde byl v uplynulém roce zaznamenán nadprůměrný nárůst výroby mléka; oproti roku 2000 došlo k nárůstu o více než 30 procent. Na třetím místě následují Spojené státy. Čína v průběhu několika let vystoupala až na čtvrté místo a prokázala největší procentuální poměr nárůstu v mezinárodním srovnání. Nový Zéland jako osmá největší producentská země je největším exportérem mléčných výrobků na světě. Mléčná produkce v Austrálii díky několika obdobím sucha poklesla, takže se před ní dostaly i takové země jako je Turecko a Mexiko.

Zdroj: ÚZPI

Optimalizace mikrofiltrace mléka k odstranění somatických buněk

Odstraňování mikroorganismů z odtučněného mléka mikrofiltrací (MF) je v mlékárenství stále častěji používané. Proces obvykle probíhá kvůli efektivitě při teplotě 50 st. C, ale použití nižších teplot by vedlo k ještě lepší trvanlivosti a kvalitě mléka. Při procesu prováděném za studena se minimalizují mikrobiální usazeniny na membráně a předchází se klíčení termofilních spor.

Cílem studie prováděné na Cornell University (Ithaca, NY) optimalizovat proces MF za studena s cílem efektivního odstranění mikroorganismů a somatických buněk. MF-zařízení na principu „cross flow“ sestávalo z válcové keramické membrány Tami s nominální velikostí pórů 1,4 µm. Proces se syrovým odtučněným mlékem probíhal při teplotě 6 st. C, příčném proudění o rychlosti 5 až 7 m/s a tlaku na membránu 52 až 131 kPa. Průtok

permeátu byl zjišťován gravimetricky, byla prováděna vyšetření mikrobiologická, chemická a stanovení somatických buněk. Průtok permeátu extrémně vzrostl, když se rychlost proudění zvýšila z 5 na 7 m/s. Kritický tlak na membránu při maximálním průtoku permeátu byl v rozmezí 60 – 85 kPa. Průtok permeátu však byl při nízké teplotě mléka (6 st. C) podstatně nižší (kolem 50 l/m².h) než při teplotě 53 st. C (kolem 350 l/m².h). Pro zvýšení průtoku proto byl použit postup s protisměrným pulzačním dávkováním CO₂ (backpulsing) k rozrušení usazenin v kanálcích vnější vrstvy membrány. Tato technika umožnila zvýšení průtoku permeátu a prodloužení délky trvání procesu při dosažení požadované čistoty permeátu a vyhovující transmissi bílkovin.

Zdroj: ÚZPI

Konec černého trhu na farmách

Ministerstvo zemědělství připravuje vyhlášku, která zmírní současné často byrokratické podmínky a umožní sedlákům zpracovávat i prodávat mléčné a masné produkty přímo na farmě nebo je dodávat na lokální trh.

Majitelé malých potravinářských provozoven a především farmáři, kteří chtějí nebo už dodávají své produkty do regionální sítě, se nebudou muset potýkat se zbytečně přísnými veterinárními a hygienickými předpisy.

Zatímco v Rakousku, Německu či Slovinsku existují malé regionální farmy, které svoji produkci samy zpracovávají a prodávají na místním trhu, v Česku dosud není něco podobného možné. Proto ministerstvo zemědělství iniciuje vznik nové vyhlášky o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků některým sedlákům či malým zpracovatelům potravin v Česku. Takový provoz ovšem omezí například množstvím, druhem výrobků, popřípadě místem, kde bude možné zboží nabízet.

„Dřív sedlák běžně prodával, co na farmě vyprodukoval, dnes to lze v sousedních zemích, ale v Česku ne. Proč?“ ptá se Pavel Dobrovolný z moravské farmy Dvůr Ratibořice na Třebíčsku a dodává: „Nesmíme na farmě zabíjet, když nesplňujeme příslušné předpisy, dobytek musí jít na certifikovaná jatka a i prodej takového masa na farmě je složitý.“ Proto zemědělec, který farmu získal zpět restituací, chová 550 koz a 100 ovcí a specializuje se hlavně na zpracování koziho mléka. Za deset let vložil do výstavby a vybavení mlékárny



sedm milionů korun. „Vybavení masny či jatek je náročnější než zpracovna mléka. Nejdražší je technologie porážkárny. Farma obvykle není tak bohatá, aby si něco takového mohla dovolit," uvažuje pětasedmdesátiletý farmář, který si ovšem nyní na zájem spotřebitelů o kozí mléko, sýry, kefíry či jogurty nestěžuje. „Máme odbyt, který jsem vůbec nečekal, každoročně zvyšujeme produkci. Zpracujeme 800 litrů mléka denně. Náš roční obrát se pohybuje kolem deseti milionů korun," přibližuje Dobrovolný.

INVESTICE BY NEMĚLY FARMÁŘE RUINOVAT

Nejenom malým a středním zpracovatelům a prodejcům mléka a mléčných výrobků, ale především masa, chce nová vyhláška značně usnadnit podnikání. Předchozí legislativní úpravy umožňovaly bez problémů drobné prodeje klasických rostlinných produktů, jako jsou například zelenina a ovoce, jež nepotřebují speciální ošetření a režim. Také ke zpracovatelům mléka byly předpisy benevolentnější než k výrobcům masných produktů. Nyní by vyhláška stanovila vstřícnější pravidla i pro maso, ale také ryby a mléko. „Jedná se hlavně o prodej masa skopového, vepřového, ale především hovězího, s nímž mají chovatelé největší problémy," vysvětluje Josef Stehlík, poradce ministra zemědělství a člen antibyrokratické komise, který vyhlášku připomínkoval a spolupracoval na jejím vzniku.

Tvůrci novinky chtějí, aby se pro určité menší množství zemědělských produktů, které by bylo možné prodávat takzvaně přímo ze dvora neboli na farmě či prostřednictvím lokální sítě, odstranily některé překážky, jež tomu dosud brání. Jednoduššímu schvalovacímu režimu by tak podléhaly malá jatka a bourárny, neboli porcovny masa. „Například bourárna nemusí být ve speciální místnosti, ale může být součástí porážky, nebo nemusí mít zvláštní sociální zařízení a šatnu, pokud jsou jatka na farmě a zemědělec si práce s masem dělá ve svém statku, tedy doma," uvádí Stehlík logická zjednodušení.

Už nyní je jasné, že schvalovací postup i pořizovací cena zařízení pro farmáře, který se rozhodne část své produkce dodávat na místní trh, nebudou nepřekonatelné až likvidační. „Investice, které bude muset sedlák do jatek či bourárny na farmě vložit, nebudou tak bariérové jako dosud," slibuje Stehlík.

VETERINÁŘI JSOU K NOVINKÁM PESIMICKTĚJŠÍ

Kritici přísných pravidel, která svazují české farmáře, se odvolávají na mnohem benevolentnější

podmínky, jež mají statkáři například v Rakousku. Uvádějí, že podnikatelé v nových zemích Evropské unie musejí splňovat mnohem tvrdší normy než jejich konkurenti ve starých členských státech. Podobně argumentují i tvůrci vyhlášky o přizpůsobení požadavků pro takzvané malé potravinářské podniky.

Naopak Státní veterinární správa tvrdí, že se jedná o krok zpět. „Je problém nutit k plnění přísnějších předpisů někoho, kdo má už zavedenou tradiční výrobu s produkty bez zdravotních problémů. Pro nás je výhoda, že jsme byli donuceni k naplnění evropské legislativy bez výjimek, a záleží na nás, zda to přijmeme a pojmem jako výhodu, kterou dokážeme na trhu uplatnit. Ale vrátit se tam, co se snaží jiné země u starých výrobců vymýtít, tedy asi cesta nepovede," říká mluvčí veterinářů Josef Duben.

Člen antibyrokratické komise Stehlík naopak míní, že veterináři jsou v zajetí svých dogmat. Přiznává, že některé členské země, které mají benevolentnější předpisy, se snaží dostat sedláky pod kontrolu. „Ale vzhledem ke klientele, která vyžaduje potraviny přímo z farem, tak samozřejmě nechťejí vylít s vaničkou i dítě," uvádí Stehlík s tím, že Česko je na druhé straně tohoto problému. „Řekli jsme, že to nejde. Ale trh, ať se to někomu líbí nebo ne, se vytváří sám o sobě, bez jakékoli kontroly. Nebudeme se tvářit, že neexistuje zájem o potraviny mimo klasický prodej."

Veterinární lékař Jaroslav Pešán upozorňuje, že vyhláška je teprve připravena pro jednání Evropské komise a české vlády a může doznat určitých změn. Ale zmírnění podmínek je podle něj akceptovatelné i proto, že jde o důležitou pomoc tuzemským zemědělcům. „Na něčem podobném jsem už pracoval jako poslanec ve sněmovně. Obavy ze zdravotní závadnosti potravin jsou zbytečné. Zmírnění podmínek se týká pouze stavebních úprav a vybavenosti, ale rozhodně, co se týče parametrů bezpečných potravin, tam žádné úlevy nejsou. Jde jenom o zmírnění zbytečných předpisů, které svazují drobné výrobce potravin," tvrdí Pešán.

PROČ ZBYTEČNĚ PODPOROVAT ŠEDOU EKONOMIKU?

V poslední době především movitější spotřebitelé dávají přednost takzvaným biopotravinám, při jejichž produkci i zpracování svítí chemikáliím červená. Jim se velmi blíží právě produkty z farem. Jsou sedláci, kteří přiznávají, že potraviny, které mají pro vlastní spotřebu, prodávají načerno známým či stálým zákazníkům. Není



tajemství, že část lidí si potraviny obstarává tímto způsobem.

„Máme dvě alergické děti, pro které se snažíme shánět potraviny chemicky neošetřené. Jeden čas jsme dokonce jezdili kupovat mléčné výrobky do blízkého Rakouska, přál bych vám vidět a ochutnat to žluté máslo. Teď už se hodně věcí dostane i u nás. Ale kdybych věděl o dobrém statku, který prodává zeleninu, sýry a maso, určitě bych tam jezdil nakupovat,“ tvrdí František Kučera z jižní Moravy. Představuje určitě nezanedbatelnou klientelu, která by uvítala farmáře zpracovávající a nabízející svoji produkci. On sám je důkazem toho, že zájem o takové potraviny nemají jen movitější spotřebitelé.

„Máme dvě možnosti. Buď se tvářit, že černý trh neexistuje, a tvrdit, že máme vše pod kontrolou, nebo přiznat, že víme, že je v tuzemsku poptávka po takto produkováných potravinách, a vyjít trendu vstříc. Pak jsem pro to, abychom nastavili takové regule, které to umožní, a zároveň nám dají šanci, abychom měli přehled, kde se co uvádí do potravinového řetězce. Jinak riskujeme, že vlastně budeme podporovat šedou ekonomiku,“ argumentuje Stehlík.

V současné době už v Česku platí pravidla pro takzvaný prodej ze dvora. Farmáři už mohou nabízet třeba med, vejčička či zeleninu a ovoce přímo spotřebiteli nebo do místní sítě, do obchodů v okolí. Nová vyhláška by se týkala komodit, které mají problematičtější způsob zpracování a uvádění na trh. Samozřejmě při splnění podmínek zdravotní nezávadnosti. Například zpracovatelé masa či mléka

už by nemuseli mít, jak se v nadsázce říká, všechno z nerez a prostory vydladčikované až do stropu.

POTRAVINY BUDOU SAMOZŘEJMĚ NEZÁVADNÉ

„V žádném případě zmírnění veterinárních a hygienických předpisů neznamena zmírnění standardů týkajících se zdravotní nezávadnosti potravin živočišného původu, které by mohly vést k ohrožení zdraví lidí,“ zdůrazňuje ministr zemědělství Petr Gandalovič. Hlavním cílem vyhlášky je podle něj podpora regionálního rozvoje. Směrnice umožní určitým typům provozů využít zmírňujících podmínek pro zpracování a prodej potravin při dodržení základních principů legislativy Evropské unie. Takže Česko neporuší evropské standardy, jak se obávají někteří veterináři.

Prosadit odpovídající požadavky pro malokapacitní producenty a přímý prodej jejich surovin bylo jedním z prvních cílů antibyrokratické komise, kterou ministr ustavil letos v březnu. „Vychází vstříc zájmům a potřebám malých a středních podnikatelů včetně provozovatelů farem, kteří vyrábějí, zpracovávají a uvádějí potraviny živočišného původu do oběhu. V současné době návrh prochází legislativním procesem, v platnost by měla vyhláška vstoupit do konce kalendářního roku,“ slibuje ministr Gandalovič, který věří, že si výrobky prodávané tímto způsobem pro svoji specifickou výjimečnost svého zákazníka najdou.

Zdroj: ASZ; ÚZPI

Vydavatel

TIS ČR, SZIF

Státní zemědělský intervenční fond
Ve Smečkách 33, 110 00 Praha 1

www.szif.cz

Odpovědný pracovník

Ing. Tomáš Materna
vedoucí samostatného oddělení
agrární informatiky

tel.: 222 871 577
fax: 222 871 591
e-mail: materna@szif.cz

Komoditní manager

Bc. Petr Šup

tel.: 222 871 544
fax: 222 871 591
e-mail: sup@szif.cz

Rozmnožování anebo rozšiřování tohoto zpravodaje nebo jeho části jakýmkoliv způsobem je zakázáno, s výjimkou případů povolených autorským zákonem nebo předchozího písemného souhlasu TIS^{ČR} SZIF. Údaje obsažené v tomto zpravodaji jsou pouze informativního charakteru a nemají závaznou povahu. Jejich citace je možná pouze s uvedením zdroje TIS^{ČR} SZIF.